

לבריאות והצלחת

שמואל בן זכריה וקלרה אידל. מרים בת יהושע ומרתא

פתחיה בן יאיר וחנה. חגית בת שמואל ומרים

וילדיהם דרור הלל ואשר יש'

עודד בן שמואל ומרים. מעין בת אפרים ואורלי

וילדיהם ידידיה רננה שירה אמונה

רועי בן משה ושרה. תמר בת שמואל ומרים

לרפואת חיים שמואל בן סימה

לעילוי נשמת פרל בת רבקה ע"ה

לעילוי נשמת

אלישבע שולביץ ע"ה בת יבלחט"א יעקב אליהו ושרה הורביץ

לעילוי נשמת

הבחור שמואל אלעזר ז"ל בן יבלחט"א נתן ואביבה הורביץ

אינה יודעת מה נתנה והכהן אינו יודע מה עשה

האשה שנדרה להביא קן [=שני גוזלים], אם תלד זכר, ופירשה מאיזה מין יהיה הקן, וקבעה להביא את נדרה עם חובתה.

ילדה זכר, [כשתטהר] **חייבת להביא שני קינים**, קן אחד מביאה לטהרת לידתה, [ובו גוזל אחד לחטאת וגוזל שני לעולה], וקן זה יכולה להביא מאיזה מין שתרצה, וקן שני מביאה לתשלום נדרה, [ובו שני הגוזלים עולות] ויהיה קן זה מאותו המין שפירשה בנדרה.

א. שכחה איזה מין פירשה בנדרה, עליה להביא שלושה קינים, קן אחד לטהרת לידתה, מאיזה מין שתרצה, ושני קינים לתשלום נדרה, קן אחד מהתורים, וקן אחד מבני יונה, וכך ממה נפשך יוצאת ידי תשלום נדרה.

ב. שכחה איזה מין פירשה בנדרה, ולא הביאה לכהן שלושה קינים, אלא שני קינים, אחד ללידתה ואחד לנדרה, ואינה זוכרת מה הביאה אם שני קינים ממין אחד של תורים, שני קינים ממין אחד של בני יונה, או שני קינים משני מינים, אחד מתורים ואחד מבני יונה. **והכהן עשה את שני הקינים**, ואינו זוכר איך עשה אותם, האם עשה את כל העופות למעלה כעולה, או שעשה את כל העופות למטה כחטאת, או שעשה חציים למעלה כעולה וחציים למטה כחטאת.

בזה, לא יצאה אפילו ידי חובת לידתה, כי לחובתה צריכה להביא גוזל אחד לחטאת וגוזל אחד לעולה, והכהן אינו זוכר איך עשה, ויתכן שעשה הכל לעולה, ולא הקריב עבורה שום חטאת לחובתה, או שעשה הכל לחטאת, ולא הקריב עבורה שום עולה לחובתה. **וכל שכן שלא יצאה ידי חובת נדרה**, [שכן אפילו קרבה חובתה, אינה יודעת אם הביאה לנדרה שתי עולות ממין שפירשה].

ולכן לצורך נדרה תביא שני קינים, קן אחד של שתי תורים, [שמא נדרה להביא תורים], וקן שני של שני בני יונה, [שמא נדרה להביא בני יונה], **סה"כ ארבע גוזלים**.

ומחמת חובתה תביא שתי עולות, אחת תור ואחת בן יונה, ושני טעמים לדבר, (א) אם מתחילה הכהן הקריב את הכל למטה כחטאת, יש לזווג לו לחובתה עולה מאותו מין, ומאחר שאין ידוע איזה מין קרב לחטאת, יש להביא לעולת החובה משני המינים. (ב) אם הראשונים חציים היה למעלה וחציים למטה, וכבר נזדווג לחטאת עולה ממינו, יש להביא עתה עולה ממין החובה, לצרף לנדרה, משום שקבעה להביא נדרה עם חובתה, ומאחר שאינה יודעת מה היה לחובתה, מספק תביא משני המינים.

ולדעת תנא קמא, **תביא גם חטאת אחת מחמת חובתה**, שמא הראשונים היו כולם עולות, ועדיין לא קרב חטאת לחובתה, ודי בחטאת אחת מאיזה מין שתרצה, אף על פי שיתכן שתחילה היו כולם עולות ממין אחר, כי הכל הולך אחר החטאת, ואינה נקבעת מחמת העולה הראשונה, ולכן אפילו קרבו תחילה הכל עולות בני יונה, רשאית להביא עתה תור לחטאת, והתור שתביא עתה לעולה מחמת חיובה, יהא זוגה של החטאת.

ולדעת בן עזאי, **תביא גם שתי חטאות מחמת חובתה**, כי לדעתו אם קרבה עולה תחילה, יש להביא את החטאת מאותו המין, כי הכל הולך אחר הראשון, ומאחר שיתכן שתחילה קרבה עולה מאחד המינים, מספק יש להביא עתה חטאת משני המינים.

אמר רבי יהושע: זהו שאמרו, כשהוא [האיל] חי, קולו אחד, [שאין לו אלא קול שמוציא בפיו], וכשהוא מת, קולו שבעה, [שעושים משבעה

מאיבריו שבע קולות], כיצד, (א-ב) משתי קרניו עושים שתי חצוצרות. (ג-ד) משני שוקיו עושים שני חלילים. (ה) מעורו עושים תוף. (ו) וממעיו עושים נבלים. (ז) ומבני מעיו עושים מיתרים לכינורות.

וכמו כן בדין הנ"ל, כשנדרה תחלה, ואינה יודעת מה פירשה, די היה שתביא ארבעה גוזלים לנדרה, [קן אחד מבני יונה, וקן אחד מתורים], וקן אחד לחובתה מאיזה מין שתרצה, [ובו גוזל אחד לחטאת, וגוזל אחד לעולה], סה"כ ששה גוזלים.

ועכשיו שהביאה כבר ארבע גוזלים פעם אחת, צריכה לחזור ולהביא ארבעה גוזלים לנדרה, ועוד ארבעה גוזלים לחובתה, סה"כ מביאה שנים עשר גוזלים.

שחיטה ומליקה פסולה המטהרת מטומאת נבילה ומליקה פסולה שאינה מטהרת מטומאת נבילה

כבר נתבאר, שבשאר מקומות, שחיטת עוף טהור מוציאה את העוף מהיות נבילה, ובכך נטהר מלטמא טומאת נבילה, אבל מליקה אינה כשחיטה, ועוף [טהור] שמלקוהו, נידון כנבילה, [המטמאת את האדם האוכלה].

ורק בקרבנות העוף, מאחר שנאמרה בהן מליקה, הרי היא אצלם כשחיטה, ומטהרת אותם מהיות נבילה, ולכן אינם מטמאים טומאת נבילה. ולא רק מליקה כשרה מטהרת את קרבנות העוף מידי טומאת נבילה, אלא אף מליקה פסולה מטהרת אותו. וכל זה, כשהמליקה פסולה רק לעניין שלא יוקרב העוף לכתחילה, ואם בדיעבד עלה הקרבן, לא ירד, וזה בדברים שכבר הוכשרו להיקרב ונפסל אחר כך [=פסולם בקודש]. אבל אם המליקה פסולה לגמרי, שגם בדיעבד, אם העלו את הקרבן למזבח, מורידים אותו, אין המליקה מטהרת מידי טומאת נבילה, וזה בדברים שנפסלו קודם שהוקדשו [=לא היה פסולם בקודש].

ואלו פרטי הדין הזה:

א. מליקת זר וכל הפסולים לעבודה [בעוף קדשים]

– **לדעת רב**, מליקת זר פסולה לגמרי, ואפילו אם עלה הקרבן למזבח ירד, ולכן העוף נידון כנבילה, ומטמא בבית הבליעה.

והטעם לכך, כי לא מצינו בשום מקום שיוכשר זר לעבודה זו. ואף שהוכשר לשחיטה, אין ללמוד מכך שיוכשר גם למליקה, כי שחיטה אינה נחשבת עבודה בקדשים, ולכן זר כשר בה אף לכתחילה, אבל מליקה נחשבת כעבודה בקדשים, ואינה כשרה בכל מקום אלא בכהן.

ואף שמצינו שזר כשר למליקה בבמה, אין ללמוד מכך שיוכשר למליקה גם במקדש, כי במה נחשבת כעבודת חול אצל המקדש, ובעבודת מליקה של קודש, לא הוכשר הזר בשום מקום.

– **ולדעת רבי יוחנן**, [שתניא כוותיה], מליקת זר אינה פסולה אלא לעניין שלא יוקרב העוף לכתחילה, אבל אם עלה הקרבן למזבח, לא ירד, ולכן העוף אינו נידון כנבילה, ואינו מטמא בבית הבליעה.

והטעם לכך, כי מצינו שהזר הוכשר בעבודת מליקה בבמה, ולדעתו היא נחשבת כעבודת קדשים, ומאחר שבבמה הוכשר הזר לכתחילה, במקדש הוא כשר בדיעבד, ומליקתו מטהרת מטומאת נבילה.

ב. מליקה ביד שמאל.

– מליקת שמאל אינה פסולה אלא לעניין שלא יוקרב העוף לכתחילה, אבל אם עלה למזבח, לא ירד, ולכן העוף אינו נידון כנבילה, ואינו מטמא בבית הבליעה.

והטעם לכך, כי מצינו מקום שהוכשרה בו עבודה בשמאל, והוא הולכת כף הקטורת ביום הכיפורים, [והולכת איברים בכל יום], ולכן גם מליקת שמאל כשרה בדיעבד, ומטהרת מטומאת נבילה.

ג. מליקה בלילה.

– מליקה בלילה אינה פסולה, אלא לעניין שלא יוקרב העוף לכתחילה, אבל אם עלה למזבח, לא ירד, ולכן העוף אינו נידון כנבילה, ואינו מטמא

בבית הבליעה.

והטעם לכך, כי מצינו מקום שהוכשרה בו עבודה בלילה, והוא לעניין הקטרת איברים ופדרים, ולכן גם המליקה כשרה בלילה בדיעבד, ומטהרת מטומאת נבילה.

ד-ה-ו. שחיטה בדבר שאינו ראוי לשחיטה. [עוף חולין בפנים. ועוף קדשים בין בחוץ ובין בפנים].

– אף שלא נאמרה שחיטה בעופות אלא בחולין מחוץ למקדש, אבל במקדש אין לשחוט חולין, וכמו כן אין לשחוט קדשים בשום מקום, לא בחוץ [שאינו מקומם], ולא במקדש [שיש למלוק אותם ולא לשוחטם], מכל מקום השחיטה **מטהרת את העוף מהיות נבילה**, אף במקומות שאין לשחוט. [מטעם שיתבאר בעזה"י בדף ס"ט].

ז. מליקה בסכין ולא ביד.

– אין מליקה כשרה אלא ביד, [כפי שנתבאר בדף ס"ה], ואין שחיטה כשרה בסכין, אלא מהצואר ולא מן העורף בדרך מליקה, ולכן המולק בסכין מן העורף, לא מלק, ולא שחט, אלא קרע את הצואר, ובכך ניבל את העוף, ולכן הוא **טמא טומאת נבילה**.

ח-ט-י מליקה בדבר שאינו ראוי למליקה. [עוף חולין בין בפנים ובין בחוץ. ועוף קדשים בחוץ].

– אין מליקה מטהרת מידי נבילה, אלא דבר שראוי למליקה, [כעוף קדשים במקדש], אבל דברים שאינם ראויים למליקה, אין המליקה מועילה בהם כלל, והרי העוף כנבילה ו**מטמא בבית הבליעה**.

יא-יב. מליקת עוף קדשים שפסול מחמת זמנו.

– תורים אינם ראויים לקרבן אלא כשם גדולים, [משיזהיבו], אבל קטנים אינם ראויים לכך, [שלא מצינו בשום מקום בתורה שנאמר "בני תורים"], ולכן תורים קטנים [נחשבים כדבר שנפסל קודם שהוקדש, והם] נידונים כעוף חולין, ומליקתם פסולה כמליקת עוף חולין, ואינה מטהרת מידי נבילה.

– וכמו כן, בני יונה אינם ראויים לקרבן אלא כשם קטנים, [עד שיצהיבו], אבל גדולים אינם ראויים לכך, [שלא מצינו בשום מקום בתורה שנאמר "יונים" אלא "בני יונים"], ולכן יונים גדולים [נחשבים כדבר שנפסל קודם שהוקדש, והם] נידונים כעוף חולין, ומליקתם פסולה כמליקת עוף חולין, ואינה **מטהרת מידי נבילה**.

יג. מליקת עוף קדשים מחוסר אבר.

– עוף המחוסר אבר [כגון שיבשה גפה, או נסמית עינה, או נקטעה רגלה], פסול להקרבה, ולכן גוזלות המחוסרים אבר [נחשבים כדבר שנפסל קודם שהוקדש, והם] נידונים כעוף חולין, ומליקתם פסולה כמליקת עוף חולין, ואינה **מטהרת מידי נבילה**.

-

שחיטת פרה אדומה אינה כשרה אלא בכהן, שנאמר בפרשה, "אלעזר" ללמד שתעשה בכהן, וכן נאמר בפרשה "חוקה", ללמד שהדבר מעכב את הכשרה, שכל דבר שנאמר בו "חוקה", הרי זה מעכב את הכשרו.

ואף שהשחיטה של הפרה אינה כשרה אלא בכהן, אין ללמוד מכך שהיא נחשבת כעבודת כהונה, שהרי פרה אדומה אינה קדשי מזבח, אלא קדושת בדק הבית, ומה שאינה כשרה אלא בכהן, גזרת הכתוב הוא, כעניין שמצינו בראיית הנגעים, שאין כשרה אלא בכהן, אף שאין בה שום עבודה.

© כל הזכויות שמורות י.א.ה.

bekitsur1@gmail.com

מותר להפיץ שלא למטרה מסחרית

לקבלת קבצים אלו בוואצאפ

שלחו הודעה למספר 050-6877088

[לרכישת בקיצור על מסכת זבחים](#)

[לרכישת ספרי בקיצור באתר אמזון](#)